

KIR. KÖZJEGYZŐK
K Ö Z L Ő N Y E

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Főszerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1932.
Held János könyvnyomdája II., Margit-körut 7. Telefon Aut.: 536—95.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő :

FEKETE LÁSZLÓ Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő :

SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Thököly-út 95. Telefon: 97-0-69.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyesületének postatakarékpénztári
csekk számlája: 41.951.

ORSZÁGOS KÖZJEGYZŐI ÉRTEKEZLET. AZ ORSZÁGOS EGYESÜLET KÖZGYÜLÉSE.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyesülete rendes évi közgyűlését az utóbbi években a Budapesti Kamara közgyűlésével egy napon szokta megtartani s a közgyűlésen kívül az ország nagyobb városaiban évente egy-egy vándorgyűlést is tartott. Az országos egyesület központi bizottsága, amint ezt már közöltük, elhatározta egyrésztől azt, hogy az 1932. évi rendes közgyűlését május hó első felében fogja megtartani, amikor is a tavaszi nemzetközi mintavásár jegykedvezményével a tagok kisebb anyagi megterheléssel vehetnek részt a közgyűlésen, — másrésztől azt is, hogy a súlyos gazdasági helyzetre való tekintettel az idén külön vándorgyűlést nem tart, hanem a rendes közgyűlés tárgysorozatát bővíti ki azokkal az aktuális kérdésekkel, amelyeknek megvitatását a vándorgyűlés napirendjének szánta.

Az általános gazdasági válság súlya az existenciális veszély jelentőségével és komolyságával nehezedett a közjegyzői karra is. Ez kétségbenvonhatatlan tény annak ellenére is, hogy a felületes rosszindulat a közjegyzők anyagi helyzetét még mindig rózsás színben igyekszik feltüntetni. Ha azonban a közjegyzői kar súlyos

Országos közjegyzői értekezlet. Az országos egyesület közgyűlése. Beszéljünk a mi bajainkról.

osgyáni Rónay Károly dr.: A magyar közjegyzőség megalkotása és fejlődése.

A budapesti kamara évi jelentése.

Östör Lajos dr.: Életbiztosítás figyelembevétel a kötelesrész szempontjából.

Közlemények.

Széljegyzetek ahhoz a bizonyos közigazgatási határozathoz.

Kinevezések.

Kitüntetés.

Kamaraközi értekezlet.

A közjegyzők működési köre örökösödési ügyekben.

A jegyzői magánmunkálatok.

Megjegyzés a Kepes-féle közjegyzői díjszabás III. kiadásához.

Rendeletek

Jogi és illetékügyi irodalmi szemle.

Adó és illetékjog.

Kepes János dr., Antalfy Zsiros Aladár dr.: Az új adó és illetékpótlékok.

Balassa Lajos dr.: Lavina.

Illetékjogi határozatok.

gazdasági helyzetének okozója kizárólag az ország általános gazdasági válsága volna, ezt minden szó és panasz nélkül elviselni, hazafias kötelességének tartaná az a közjegyzői kar, amely minden nehéz helyzetben nemzeti és polgári szolidaritásának, áldozatkészségének és a megpróbáltatások türelmes elviselésének kétségtelen bizonyítékait szolgáltatta.

Az általános gazdasági válságnak a kar helyzetére is ható tényezőin kívül azonban számolnunk kell a közjegyzői állások szertelen szaporításában, az intézet komoly célját és jogszolgáltatási fontosságát veszélyeztető kinevezési rendszerben s más a közjegyzői működés megkivánt zavartalanságát befolyásoló alaptalan, sajnos azonban egyre gyakrabban jelentkező támadásokban megnyilvánuló, a kar és az intézmény elsorvasztására alkalmas jelenségekkel is.

Ez a minden irányban válságos helyzet arra a meggyőződésre vezette az országos egyesület vezetőségét, hogy a kar az egyre súlyosabban jelentkező nehézségekkel — az intézmény jövőjének kívánatos stabilitására tekintettel is — eredményesen csak úgy fog tudni megbirkózhatni, ha a különben is minden részleteiben elavult közjegyzői rendtartás általános reformját napirendre tűzi s minden rendelkezésre álló eszköz igénybevételével, komoly és alapos munkával igyekszik egy olyan új közjegyzői rendtartást törvényerőre emeltetni, amely egyként alkalmas a jelen nehézségek enyhítésére, mint az intézmény komoly rendeltetésének megfelelő jobb jövőnek biztosítására.

Ennek a méreteiben is nagy munkának alapkövetétele lesz a közgyűlés tárgysorozatának megfelelő pontja, amely remélhetőleg egyhangú, határozott és megokolt állásfoglalás lesz a közjegyzői rendtartás általános reformja kérdésében.

A másik hasonlóan fontos tárgya a közgyűlésnek a közjegyzői díjrendelet egyes tételeinek újabb szabályozása tárgyában a kamarákhoz intézett igazságügyminiszteri leirat. Az igazságügyminiszter ugyanis 15262/1931. I. M. VIII. szám alatt ez év március hó 19-iki kelettel a következő leiratot intézte a kamarákhoz:

„A kedvezőtlen gazdasági viszonyok és a hitelélet terén bekö-

vetkezett nehézségek folytán ismételten érkeznek hozzám beadványok, amelyek a hagyatéki eljárásban felszámított közjegyzői díjak miatt tartalmazznak panaszt.

Ezeknek a beadványoknak tartalma szerint az örökösök és a kir. közjegyzők között mindjobban kiéleződő érdekellentét, a 60.600/1926. I. M. számú (Igazságügyi Közlöny 225. lap) rendelet 24. §-ában foglalt abból az intézkedésből következik, hogy a közjegyzői díjfelszámítás alapja a tiszta hagyatéki értékre való minden tekintet mellőzésével egyedül a hagyatéki vagyonnak, az 1894: XVI. t.-c. 61. §-a esetében pedig a hagyatéki ingatlan vagyonnak, terhek levonása nélküli leltári értéke.

További panasz tárgya az, hogy az idézett rendelet 18. §-a az irásdíjakat oly nagy összegben szabja meg, amely az osztálykivonatoknak és másolatoknak rendszerint író és sokszorosító gépen való előállítás költségeivel helyes arányban nincsen. Emellett egyes közjegyzők még azzal is fokozzák az itt mutatkozó aránytalanságot, hogy az osztálykivonatokat nem szoritják azoknak szükséges tartalmára, hanem azon túlmenve, felveszik azokba a terjengősen készített tárgyalási jegyzőkönyvek oda nem tartozó részeit is.

Végül sok a panasz amiatt, hogy az idézett rendelet 24. §-ának utolsó bekezdésében megjelölt korlátok között is csak kivételesen megállapítható és legfeljebb 50° -os pótdíjat a kir. közjegyzők általában igen gyakran és rendszerint magasabb összegben számítják fel.

Kétségtelen, hogy ez utóbbi panaszok egy részének a bíróságok díjmegállapítási kötelessége a felszámítás gondos ellenőrzésével elejét veheti, a megtartott felügyeleti vizsgálatok eredménye azonban azt mutatja, hogy a díjmegállapítás nem észleli minden esetben a túlzott felszámítást és ezzel lehetővé teszi, hogy az utólag észlelt, de már nem orvosolható sérelmek sorozata a kir. közjegyzőbe és a kir. bíróságba vetett bizalmat a hátrányt szenvedett közönségben megingassa.

Az előadottak szükségessé teszik annak megfontolását, nem volna-e helyén a közjegyzői díjszabásnak olyan módosítása, amely a változott gazdasági viszonyokhoz jobban alkalmazkodik és a hagyatéki leltári mértékéhez igazodó, a mainál jóval alacsonyabb díjtételt állapít meg, ezenfelül figyelembe veszi a terhek levonása után mutatkozó tiszta vagyoni értéket is és ehhez igazodó másik díjtétel révén egyfelől a kir. közjegyzőnek a tisztességes megélhetést

nyújtó jövedelmet biztosítja, másfelől pedig a hagyatéki eljárás költségét arányosabban osztja meg az ügyek között, végül pedig a felszámítást és annak ellenőrzését megkönnyíti.

Utóbbi vonatkozásban felmerül az a kérdés is, nem kellene-e az idézett rendelet 18. §-ában említett irásdíjak tekintetében, amelyek az 1912: VII. t.-c. 29. §-a értelmében a hagyatéki osztálykivonatokra is irányadók, akként rendelkezni, hogy az írógépen, akár másolópapir használatával, akár más sokszorosítási mód alkalmazásával előállítható osztálykivonatokért, tekintet nélkül azok számára és terjedelmére, legfeljebb a hagyatéki ügyben járó díj-átalány 20–25%-a számítható fel, hogy továbbá nem volna-e indokolt a 24. §. utolsó bekezdésében említett díjfelemelés teljes megszüntetése.

Felkérem a Kamarát, hogy a felvetett kérdésben mielőbb véleményt nyilvánítson.

A leirat szerint tehát a kívánatos szabályozás a díj leszállítással volna egyértelmű, amely kérdés természetesen és méltán számot tarthat a közjegyzők legnagyobb fokú érdeklődésére s a közjegyzői gazdasági válság elmélyítésére irányuló ez a törekvés a kérdés higgadt, alapos és bölcs megvitatását indokoltan igényli.

A közgyűlés tárgysorozatának ezek a kiemelkedő fontosságú pontjai indították arra az egyesület vezetőségét, hogy a közgyűlésnek országos közjegyzői értekezlet jellegét adja s ezek a komoly tárgyak a közjegyzők és a helyettesek minél nagyobb számban való részvételét felette kívánatossá és indokolttá teszik.

A közgyűlés meghívóját az alábbiakban egész terjedelmében közöljük azzal, hogy azt az egyesület a tagoknak, valamint általában a közjegyzőknek és a helyetteseknek külön megküldeni nem fogja. Ez a közlés tehát a meghívó hivatalos megküldését helyettesíti.

MEGHIVÓ.

A Magyarországi kir. Közjegyzők Országos Egyesülete Budapesten a Szent Gellért szálló emeleti hangverseny termében
1932. ÉVI MÁJUS HÓ 15. NAPJÁN, PÜNKÖSD VASÁRNAPJÁN
d. e. 10 órakor **a rendes évi közgyűlés** keretében

országos közjegyzői értekezletet

tart, amelyre az egyesület tagjait, illetve a tagsági minőségre való tekintet nélkül az összes magyar kir. közjegyzőket és helyetteseket ezennel meghívom.

Budapest, 1932. évi április hó 15. napján.

Lázár Ferenc dr.
elnök.

A közgyűlés, illetve értekezlet tárgysorozata:

- 1.) Elnöki megnyitó.
- 2.) Titkári jelentés.
- 3.) Pénztárosi jelentés és a számvizsgáló bizottság jelentése a pénztár megvizsgálásáról.
- 4.) Az igazságügyminiszter leirata a kamarákhoz a közjegyzői díjszabás egyes tételeinek újból való szabályozása tárgyában.
- 5.) Állásfoglalás a közjegyzői rendtartás általános reformja kérdésében különös tekintettel a kinevezési rendszer és az állások szervezésének megfelelő újabb törvényes szabályozására.
- 6.) Indítványok.
- 7.) Elnöki zárószó.

A közgyűlésen tárgyalást igénylő indítványok a közgyűlés napját megelőző 8 nappal az elnöknel írásban nyújtandók be.

A közgyűlést megelőző napon május hó 14-én, pünkösdi szombatján este 1/29 órakor a Szent Gellért szálló éttermében társas vacsora s ugyanott a közgyűlés után, délután 1/22 órakor társas ebéd lesz. Az országos egyesület vezetősége a Szent Gellért szálló igazgatóságával megállapodást létesített arra nézve, hogy a közgyűlésen résztvevő közjegyzők, helyettesek és családtagjaik részére a 10 pengőn alul való szoba áraknál 20°%, az azon felül való szoba áraknál pedig 25°% engedményt ad. A komplett reggeli 1 P. 20 f. A szálló igazgatósága a gyógyfürdők használatánál is 25°% kedvezményt biztosított s hasonlóan kedvezményes lesz a társas vacsora és ebéd teríték ára is (kb. 3, 3.50 P.). Tekintettel arra, hogy a közgyűlés időpontjában a tavaszi nemzetközi áruminta vásár jegykedvezményei hatályban vannak, a közgyűlésen résztvenni szándékozók a Máv. és a Déli vasút bármely állomásáról 50°%-os kedvezménnyel válthatják meg jegyeiket. Az egyesület tehát ez alkalommal külön kedvezményes jegy váltására jogosító igazolványokat nem fog küldeni.

Az egyesület vezetősége ezúton kéri fel a közjegyzőket és helyetteseket, hogy részvételi szándékukat az egyesület elnökénél: dr. Lázár Ferencnél, Budapest V., Bálvány-utca 13. legkésőbb május hó 5-ig írásban jelentsék be. Egyidejűleg bejelentendő az is, hogy elszállásolásra s hány személy részére tartanak igényt s hogy a társas vacsorán és ebéden hány személlyel kívánnak részt venni. Kivánatosnak tartja az elnökség, hogy a közjegyzők és helyettesek úgy a közgyűlésre, mint a társas vacsorára és ebédre családtagjaikat minél nagyobb számmal hozzák magukkal.

Itt említjük még meg, hogy a közgyűlésre való tekintettel a budapesti kamarának május hó 12. napjára hirdetett társasvacsorája elmarad.

Beszéljünk a mi bajainkról!

Írta: egy öreg közjegyző.

Hónapokkal ezelőtt jelent meg e hasábkon dr. Telman Sándor kartársunknak „Vészjel“ című cikke, mely sivár anyagi helyzetünknek sötét, — de hű képét rajzolta meg. Hasztalan vártam azóta e cikk visszhangját, — ügylátszik: a közjegyzői kar ma is olyan, mint régen volt: panaszkodni röstel.

Már pedig legfőbb ideje, hogy e kényes tulajdonságunkat

félretegyük s feltárjuk a mi súlyos helyzetünket, — a mi napról-napra növekvő bajainkat leplezetlenül!

Igaz ugyan, hogy a mindenfelől felhangzó indokolt panaszok és jogos sirámok vésteljes kórúsában elvész a mi szemérmes, halk panaszunk hangja, de ha tovább is hallgatunk, akkor mindenfelé azt fogják hinni, hogy a közjegyzői állások ma is egytől-egyig zsiros stallumok. Ilyenkor hallgatni bűn, sőt hiba! (C'est plus qu' un crime, c'est me faute.)

Pestmegye közigazgatási bizottsága felirt az igazságügyminiszter úrhoz a hagyatéki díjjak mérséklése végett. Risum teneatis! — mondanók, ha nem volna olyan szomorú! Hát nem eléggé mérsékelte ezeket az Élet!? — A legtöbb hagyaték tárgyát képező földek értéke felére, harmadára, sőt negyedére is csökkent, ami persze automatische csökkenti a közjegyző tárgyalási díját is, — eltekintve attól, hogy e rendkívüli értékcsökkenés folytán ingyenes hagyatékaink száma kétszeresére emelkedett, már pedig ezekben nemcsak ingyen dolgozunk, de effective ráfizetünk!

De nem is ez a mi legnagyobb bajunk, hanem az, hogy a megállapított költségeknek nagy, sőt egyre nagyobb része be nem folyik s ezidőszerint be nem hajtható! Úgy hiszem, kevés közjegyző van ma Csonkamagyarországon, akinél a megállapított hagyatéki költségeknek 50—60 százalékánál több folyrna be, ellenben sok van olyan, akinél ennyi sem folyik be.

Vannak azonban pénzügyigazgatóságok, amelyek évről-évre beszerzik a pénzügyminiszteriumból a megállapított hagyatéki költségek jegyzékét, (melyet a hagyatéki bíróságok terjesztettek fel) s ezt veszik alapul az adókiivetésnél s nem akarják elhinni, hogy ezeknek olyan tekintélyes része nem folyik be. Ma már talán ők is el fogják hinni, mert hiszen tudják, hogy hányan képtelenek adójukat megfizetni!

A bíróságok által készített jegyzékekben ki kellene mutatni tehát azt is, hogy az egyes ügyekben megállapított díj kifizettetett-e vagy sem? Amíg ez meg nem történik, sokan leszünk képtelenek arra, hogy túladóztatásunkat a helyes és igazságos mértékre csökkentsük.

Mai bevételeink mellett aránytalanul nagy teher a havi 50 pengős nyugdíjárulék is! A közgyűlés hónapokkal ezelőtt egyhangú határozatot hozott a leszállítás érdekében, de azóta még semmi sem történt, pedig hiszem, hogy ez nem rajtunk múlt. Ugyhiszem: erélyesen kellene e kérdés elintézését megsürgetni, mert

ez sokakra nézve egzisztenciális kérdés, mely *halasztást nem tűr!* Hiszen ehhez úgyszólván csak egy tollvonás kell és az nem igényelhet olyan nagy időt. Elvégre itt csak a saját bőrünkről van szó, engedjék meg tehát, hogy azt magunk intézzük! Nem kérünk ez ügyben senkitől semmit s a mai viszonyok között sok közjegyző ilyen óriási járulékot fizetni képtelen!

Súlyos helyzetünkben úgyszólván a kegyelemdőfést adta meg nekünk a hagyatékokban az 50 pengőn aluli illetékeknek — birság terhe mellett — bélyegben való lerovásának kötelezettsége!

Szégyen pirja borítja arcunkat, ha ezt az antiszociális és kegyetlen rendelkezést a felek kérdésére megakarjuk magyarázni, vagy indokolni, mert erre képtelenek vagyunk. De sok esetben talán arra is képtelenek vagyunk, hogy az illetéket helyesen és pontosan kiszámítsuk és ha már kiszámítottuk, meg- esik, hogy az általunk elfogadott s figyelembe vett tehertételeket az adóhivatal el nem fogadja s figyelembe nem veszi. És ha az ille- tékek kiszámítása, amely az adóhivatalban egy fél, vagy néha egész napi munkát ad az ebben gyakorlott közegnek, mennyi időt rabol tőlünk, kik ezt sose gyakoroltuk?! Már pedig a vidékről jött fele- ket emiatt másnapra marasztalni, vagy újra idézni talán csak még sem lehet! És ime karunknak ez ügyben tett felterjesztései ered- ménytelenek!

Mióta ez a rendelkezés életbelépett, valóságos fehér holló az a fél, aki költségeinket megfizeti. Örülnünk kell, ha lerója az illetéket s nem hajtja fejét a többszörös birság fenyegető bárdja alá. Előfordult, hogy a fél az én választásomra bizta: az illetéket rója-e le, vagy az én költségeimet fizesse ki. Persze az előbbit választottam és én várhatok a díjammal — talán ad calendas graecas!

Csordultig tele van a mi keserőségünk pohara! És mégis, most az igazságügyminiszteriumban — szinte el se bírjuk hinni — a hagyatéki költségek leszállítását készítik elő, részben az írásdíjak percentualizálása, — részben a pótdíjak megszüntetése által! Szinte elképzelhetetlen, hogy ott, ahol a közjegyző saját hibáján kívül abnormis munkát és időt áldoz az ügynek, ez semmiféle díjazást ne nyerhessen, — az írásdíjak percentualizálása pedig szintén méltánytalan! Igaz, hogy az írásdíj olykor túlsok, ha például csekély hagyatékból túlsok az örökös, de ez ritka kivétel és *kivéte- telek miatt szabályokat alkotni nem helyes!*

Vagy talán az illetékkiszabás által reánk rótt szokatlan és

rettenetesen terhes — de *ingyenes* — munkánkat akarják jutal- mazni ilyen módon!?

Vázlatosan irtam mindezekről s nagyon szeretném ha kartár- saim ezeket a mi súlyos — és katasztrófával fenyegető bajainkat — hozzászólásaikkal állandóan felszinen tartanák s ha felszinen tartaná lapunk tisztelt szerkesztősége is. Ezeknél fontosabb kérdé- seink nincsenek! És ne tartsanak az ismétlésektől sem! Gutta cavat lapidem! Talán mégis csak felfigyelnek egyszer a mi súlyos bajainkra — illetékes helyen!*

*Amidőn kijelentjük, hogy a cikkben foglaltakat a magunk részéről is egyébként mindenkben osztjuk, meg kell állapítanunk, hogy a kar gazda- sági helyzetének leromlásával kapcsolatos problémákat — amint ezt minden lapszámunk is dokumentálja — e közlöny hasábjain állandóan felszinen tart- juk s lévén a kar egyetemes érdekeinek hivatalos organuma, ilyen kérdések megvitatására hasábjaink kartársainknak a jövőben is mindenkor rendelkezé- sére fognak állani. Szerk.

A magyar közjegyzőség megalkotása és fejlődése.

Irta: *osgyáni Rónay Károly dr.* v. kir. közjegyző.

(Folytatás.)

Dr. Pesthy Pál igazságügyminiszter ezen állásáról való lemondása után utóda, Zsitvay Tibor 1929. október 15-én tartó alsó- házi ülésen az előbb vázolt törvényjavaslatot visszavonta és azonnal ugyanazon tárgyról „Az egyes jogügyletek kötelező írásba foglalá- sáról és az ezzel kapcsolatos rendelkezésekről“ cím alatt új törvény- javaslatot nyújtott be, mely jóval kimerítőbben tárgyalja az anyagot.

Ebből a következőket idézem:

A 9. §. meghatározza azon szerződéseket és egyoldalú nyilat- kozatokat, amelyek írásba foglalása kötelező. E szakasz lényegesen kibővítette a Pesthy-féle törvényjavaslat 9. §-ának eseteit, ellenben azonos a 10. §-a a Pesthy-félének 10. §-ával, mely szakasz azon jogügyleteket sorolja fel, amelyek érvényéhez kír. közjegyző vagy bejegyzett ügyvéd által készített és kír. közjegyzőtől hitelesített okiral, vagy közokirat szükséges.

A Pesthy- és Zsitvay-féle tvjavaslatok 11. §. I. 1—3. pontjai szintén azonosak. De lényegesen különböznek a II. alattiak, melyek így hangzanak a Zsitvay-félében:

„Egyeneságú rokonok egymásközi jogügyletei közül:

1.) a 9. §. 1. 2. 7. 8. 9. és 11. pontjaiban meghatározott jogügyletekhez;

2.) az egyenesági rokon részére kiállított általános meghatalmazáshoz, továbbá olyan meghatalmazáshoz, amely váltóbeli kötelezettség vállalására, vagy az előbbi első pontban megjelölt valamelyik jogügyletnek harmadik személlyel létesítésére irányul.“

Az előbb hivatkozott 9. §. 1. 2. 7. 8. 9. és 11. pontjai pedig a következők:

1. meglevő vagyonnak, mint egésznek vagy hányadrészének átruházása vagy haszonélvezettel terhelése;

2. ingatlan adásvétele és egyéb oly szerződés, amellyel valaki akár visszteher fejében, akár anélkül ingatlant átruház vagy az átruházásra kötelezettséget vállal; ingatlant terhelő dologi jog megállapítása, terhelése, vagy arra irányuló kötelezettség vállalása, továbbá az ingatlant terhelő dologi jogról;

7. oly szerződés, amellyel valaki ellátás, tartás, életjáradék vagy egyéb ellenszolgáltatás (kikötmény) fejében vagyontárgyak átruházására vállal kötelezettséget;

8. oly szerződés, amely tartás, ellátás, vagy életjáradék jövőbeli szolgáltatásának megállapítására, rendezésére, vagy megváltására irányul;

9. vagyonközösség megszüntetése;

11. kezesség vállalása.

Ezekután tárgyalja a javaslat a telekkönyvi bejegyzés alapjául szolgáló okiratokat és beadványokat.

A 12. §. szerint tkvi bejegyzést csak oly magánokirat alapján szabad elrendelni, ha azt kir. közjegyző vagy bejegyzett ügyvéd vagy községi jegyző készítette. Községi jegyző csak saját községe (körzete) területén fekvő 10 kat. holdnál nem nagyobb ingatlan, vagy 10.000 pengőnél nem nagyobb értékű egyéb tkvi jognak megszerzésére, vagy megváltoztatására vonatkozó jogügyletről készíthet okiratot, feltéve, hogy legalább egy fél körzetében lakik. 10.000 pengőnél nem nagyobb tőkeösszegű kölcsön biztosítására szolgáló oly magánokirat alapján is lehet bejegyzést elrendelni, melyet nem a felsorolt személyek készítettek, ha a felek névalírást kir. közjegyző vagy községi előljáróság hitelesítette.

A 13. §. megállapítja, hogy a 12. §-ban meghatározott alaki-ság hiánya nem érinti a jogügylet érvényességét, ha az egyébként a törvényszabta alaknak megfelel s nem érinti a jogerősen fogantatott telekkönyvi bejegyzés hatályosságát sem.

A 12. §. rendelkezései pedig nem terjednek ki a tkvi jognak jogügyleten alapuló megszüntetésére.

A 14. §. szerint az okiratot készítő kir. közjegyző, bejegyzett ügyvéd vagy községi jegyző köteles a készített okirat alapján a

tkvi bejegyzés iránti kérvényt is elkészíteni és azt a tkvi hatósághoz haladéktalanul beadni, kivéve ha az okiratban foglalt jogügylet a meglevő tkvi állapot ideiglenes fenntartása iránt intézkedik, vagy ha az érdekelt felek a bejegyzés elhalasztását kívánják vagy a kérvény beadásához szükséges fedezetet nem előlegezik. Aki ebbeli köteletségét kellő gondossággal nem teljesíti, fegyelmi vétséget követ el és emellett a mulasztásból eredő kárért is felel.

A 15. §. szerint részvénytársaságok és szövetkezetek első cégbejegyzését tárgyzó kérvényt. valamint a cégbirósághoz intézett minden beadványt kir. közjegyző vagy bejegyzett ügyvéd ellenjegyzésével kell ellátni.

A 16. §. szerint a kir. közjegyző a felek kívánságára magánokiratot is készíthet.

A 17. §. szerint a *belügyminiszter az igazságügyminiszterrel egyetértve olyan községekben, melyeket fejlettségüknél vagy lakosságuk nagy számánál fogva arra alkalmasnak itél, önálló jegyzői állás megüresedése esetén a jegyzői magánmunkálatokat korlátozhatja vagy eltilthatja.*

E törvény 18—21. §-ai a zugirászat büntetését, a 23. §. pedig az igazságügyminiszter díjmegállapító rendelet kibocsátására való jogát állapítja meg.

Érdekes az előbb körvonalozott eredeti törvénytervezet és két törvényjavaslat fölött egy kissé elmélkedni.

Az igazságügyminiszterium elismerést érdemlő jóakaratot és megértést tanúsított a kir. közjegyzői karral szemben, amidőn az eredeti Pesthy-féle törvénytervezet 10. §. II. 1—6. pontjaiban lényegesen kívánta kibővíteni a közjegyzői hatáskört a közokirati kényszer kiterjesztése által. Ezen felzúdult az ügyvédi kar és ki is küzdötte, hogy az alsó Házhoz beterjesztett első, Pesthy-féle törvényjavaslatba fölve, 10. §-ban felsorolt esetekben kir. közjegyző vagy ügyvéd által készített magánokiratokat ir elő és ide sorozta be a tervezet szerint közokirati kényszer alá helyezni kívánt II. 2. pontbeli esetet. Nagyjából még ez sem nagyon közjegyző ellenes, mert valamely munkaalkalmat a tvjavaslat 10. §-a is nyújt a kir. közjegyzőnek, bár az ügyvédi karral megosztottan. Tőle függ, hogy kellő szaktudással és a díjfelszámításban való okos mérséklettel új versenytársa fölé kerekedjék.

A második — Zsitvay-féle — tvjavaslat már sokkal súlyosabb eset a közjegyzői karra nézve. Igaz ugyan, hogy a közokirati kényszert a 10. §. II. 1. 2. pontja lényegesen kiterjeszti, de a köz-

ségi jegyzői érdekek nagymórvú előrenyomulását tanúsítja a 12. és 14. §, mely úgyszólván egészen biztosítja a falu jegyzőjének a falujabeli ingatlanokra vonatkozó okiratok és tkvi beadványok szerkesztését, mert 10 kat. holdnyi mezőgazdasági birtok és 10.000 pengő értéken felül ritkán akad jogügylet. Sőt a 12. §-ban körülírt okiratoknál a kir. közjegyző névaláírás hitelesítésével egyenlő joghatályúnak nyilvánítja a községi előljáróság, értsd a községi jegyző névaláírás hitelesítését.

Azonban egy jobb jövő reménye csillan föl a 17. §-ban, mely lehetővé teszi, hogy a községi jegyzők a „magánmunkálatoktól” — tehát az okiratolástól nagyobb számú, vagy fejlettebb (anyagilag és szellemileg egyaránt értelmezhető) lakosságú községekben eltiltassanak... Hogy mikor remélhető ennek bekövetkezése, sajnos csak — a politikától (de nem az igazságügyi, hanem a kortespolitikától) függ.

Megható, hogy mily lelkiismeretesen kiméli e törvényjavaslat 17. §-a a községi jegyző szerzett jogait. A községi jegyző magánmunkálatainak korlátozása vagy ettől való eltiltása csak a jegyzői állás megüresedése esetén rendelhető el. — Sem a közjegyzői törvény, sem a novella ugyancsak nem védi meg a kir. közjegyző szerzett jogait, hanem korlátlanul az igazságügyminiszterre ruházta azon jogot, hogy új közjegyzői állásokat szervezhessen. Meg is történt ismételve, hogy a közjegyző életében, szerzett jogaira való minden tekintet nélkül, az ő területéből egy, sőt két új közjegyzői állásnak megfelelő területet hasított ki. Hja! a kir. közjegyző nem tehet hathatós kortesszolgálatokat s nincs is alkalma érdekeit a törvényhozás alsóházánál megvédeni.

Ezen második, Zsitvay-féle tvjavaslat fölött is megindult a képviselőház jogügyi bizottságának vitája. Hogy ki, mely irányban szólalt föl, annak ismertetését épp oly kevésbé tartom lényegesnek, mint az előző ankéttbeli vitákat. Csak az eredményt tartom lényegesnek. Az magánhordja annak nyomát, hogy melyik egymással viaskodó karnak befolyása kerekedett fölül. Aztán élő embertársainkról lévén szó, tapintatlan is volna neveket fölemlíteni.

Először is a törvényjavaslatnak új — a tervezetet is beleértve immár harmadik — címet adott: „néhány jogügylet kötelező írásba-foglalásáról.” Az 1—9. §-okon eszközölt módosítások közjegyzői szempontból lényegtelenebbek. Annál fontosabb azonban a javaslat 10. §-ának törlése, amelynek helyébe az igazságügyi bizottság egy új 10. §-t iktatott be, mely így hangzik:

„Közokirat vagy a felek névaláírása tekintetében kir. közjegyzőtől hitelesített magánokirat szükséges az örökbefogadó szerződéshez, valamint az azt módosító vagy felbontó szerződéshez.

Kiskorút örökbefogadó szerződés, valamint az ily szerződést módosító vagy felbontó szerződés tekintetében a közjegyzői hitelesítést pótolja a gyámhatóság részéről meghallgatott feleknek jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata.”

A közjegyző hatáskörnek az igazságügyminiszter által szándékolt lényeges kiterjesztése tehát kútba esett, de az ügyvédeké is! Ellenben a községi jegyzők érdeke teljesen érvényesült!

A 11. §. (közokirati kényszer) I. 1—3. pontjain csekélyebb módosításokat eszközözött. Ellenben a II. szakaszt így szövegezte át: „Egyenesági rokonok egymásközötti jogügyletei közül: 1.) A 9. §. 1. pontjában meghatározott jogügylethez, valamint az ily rokonok egyikének a másikért vállalt kezességhez;

2.) az általános meghatalmazáshoz, továbbá olyan meghatalmazáshoz, amely váltóbeli kötelezettség vállalására vagy az előbbi 1. pontban megjelölt valamely jogügyletnek harmadik személlyel létesítésére irányul.” A javaslatban célzott erőteljesebb kiterjesztése a közokirati kényszernek tehát erősen összezsugorodott. Ez is a községi jegyzői kar diadalát jelenti! Az igazságügyi bizottság a javaslat 11. §-ához hozzáadta azonban a következőket:

„III. A vakok, siketnémák, olvasni nem tudó siketek vagy írni nem tudó némák jogügyletei közül:

1. azokhoz az egyébként írásbeli alakhoz kötött jogügyletekhez, amelyekkel ily személyek terhet vagy kötelezettséget vállalnak,

2. Az ily személyek részéről adott általános meghatalmazáshoz és olyan meghatalmazáshoz, amely ily személyek váltóbeli kötelezettségének vállalására, kölcsön felvételére, tartozás elismerésére, vagy az előbbi 1. pontban megjelölt valamely jogügylet létesítésére irányul.”

Ezen beszúrásnak az a célja, hogy a közokirati kényszer esetei minél kimerítőbben soroltassanak fel az új törvényben s ne kelljen például az 1886:VII. t.-c. 21—24. §-aira hivatkozni a jövőben. Csakhogy ez a betoldott III. cím a novellához képest megint csak a közjegyzők hátrányára van, mert a novella 21. §. c.) pontja „a vakok, siketnémák, olvasni nem tudó siketek és írni nem tudó némák összes jogügyleteire kiterjesztette a közokirati kényszert, míg az igazságügyi bizottság fenti szövegezése szerint a vakok stb. jogügyleteinek jelentékeny részéhez közjegyzői okirat nem lenne többé szükséges.

A javaslat 12. §-a helyébe a jogügyi bizottság a következő 12. §-t fogalmazta:

„Telekkönyvi jognak jogügyleten alapuló megszerzésére, megváltoztatására vagy megszüntetésére vonatkozó telekkönyvi bejegyzést csak a telekkönyvi szabályoknak megfelelő alakban kiállított okirat alapján szabad elrendelni.

Bekebelezés elrendeléséhez — törítés kivételével — még az is szükséges, hogy akár a bekebelezés alapjául szolgáló okiraton, akár a bekebelezést kérő beadványon kir. közjegyző hitelesítse az aláírását vagy nagy és kisközségek területén fekvő ingatlanok tekintetében községi előljáróság tanúsítsa a személyazonosságát annak, aki ellen a bekebelezés irányul; nem szükséges ez a hitelesítés vagy tanúsítás, ha az okirat, amelynek alapján a bekebelezést kérik, közokirat, vagy ha az okiratot vagy beadványt a m. kir. kincstár, köztisztviselő, közintézet, vagy más közintézmény törvényes vagy perbeli képviselőjére hivatott személy, vagy kir. közjegyző készítette, illetőleg ellenjegyezte.

A községi előljáróságnak a 2. bekezdés korlátai között is csak olyan esetben szabad a telekkönyvi bekebelezés alapjául szolgáló okiraton vagy beadványon a kiállító fél személyazonosságát tanúsítania, ha a községben nincs kir. közjegyzői iroda.

E §. rendelkezései nem érintik egyes intézeteknek követeléseik telekkönyvi biztosítása és a végrehajtás tekintetében külön törvényben biztosított jogait.

A jelen §-ban meghatározott alakosság hiánya nem érinti a jogügylet érvényességét, ha az egyébként a törvényszabta alaknak megfelel.

Ez esetben is a javaslat 12. §-ával szemben a községi jegyzők minden okiratszerkesztési korlátozása szűnik meg, tehát a módosítás főképpen az ő javukra szolgál. Viszont az ügyvédek konkurrenciáját kiküszöböli.

A javaslat 14. §-át a jogügyi bizottság mellőzte. Kár! Valószínűleg azt is kényelmetlennek érezték a községi jegyzők!

A községi jegyzők egyik legnagyobb diadalának tartom azonban, hogy a javaslat 17. §. második bekezdését is törölte a jogügyi bizottság. Azzal még egy jobb jövő reményétől is meg akarta fosztani a közjegyzői kart, hogy t. i. idők folyamán a községi jegyzők okirat szerkesztési jogát az igazságügyminiszter a belügyminiszterrel egyetértve korlátozhassa, sőt egészen meg is szüntethesse.

Dicséretére válik Zsitvay Tibor dr. igazságügyminiszternek, hogy törvényjavaslatának egész valójából történt ily kiforgatását és elcsúfítását nem engedte meg, hanem azt inkább visszavonta még 1930. év november havában.

Az igazságügyminiszterium törvényelőkészítő osztályában ismételve azon értesítést kaptam, hogy a miniszter eredeti törvényjavaslatát csak a nemsokára megejtendő új képviselőválasztások után megalakítandó alsóháznak fogja ismét betérjeszteni. A korteskedések lezajlása után az új képviselő háztól reméli javaslatának elfogadását.

A képviselőválasztások azóta régen lezajlottak, — az új képviselőház régen megalakult, de azon törvényjavaslatot az igazságügyminiszter csak nem terjeszti elő. Ez iránt a törvényelőkészítő osztálynál érdeklődvén, olyképp értesültem, hogy egyelőre nincs kilátás azon törvényjavaslat előterjesztésére.

Azt nem is lehet csodálni. Az egész világra oly gazdasági válság nehezedett, — legfőképpen pedig agyoncsonkított országunkra — hogy a kormányok legfőbb gondja és tevékenysége abban merül ki, hogy miképen lehet ezen, az egész emberiséget sújtó csapást elhárítani, vagy legalább is valahogyan elviselhetővé tenni.

Kultúránk megmentése, sőt a mindennapi kenyér kérdése képezi most a főgondot. Csak természetes, hogy az előtt egyaránt háttérbe szorul az okirati jogbiztonság kérdése, a kir. közjegyző és az ügyvéd hatásköri érdeke, sőt talán — még a községi jegyző is.

(Folyt. köv.)

A budapesti kamara évi jelentése.

E közlöny múlt számában részletes tudósításban számoltunk be a budapesti közjegyzői kamara ez évi március hó 20. napján tartott rendes évi közgyűléséről. Amint a tudósításban már jeleztük, a kamara évi jelentését annak terjedelmesebb volta miatt akkor részletesen ismertetni módunkban nem állott. Ez a nagyobb terjedelem a teljes szövegben való közlést ezúttal is akadályozza, mivel azonban a jelentés igen sok, a közjegyzői kart általánosságban is érdeklő kérdésekkel foglalkozik, a vázlatos ismertetést az alábbiakban adjuk azzal, hogy a jelentést körültekintő gonddal

és nehéz munkával *Lipcsei Péter* dr. a kamara titkára állította össze.

A jelentés bevezető részében részvétellel emlékeznek meg Héderváry Lehel dr. közjegyző, Cseh Jenő dr. és Miklós Zsigmond dr. helyettesek, továbbá Szász Béla dr. igazságügyi államtitkár, a Magyar Jogászegylet elnökének elhalálozásáról. Megemlékeznek továbbá Séthy Antal dr. igazságügyi államtitkár kitüntetéséről, akinek a kormányzó a II. fizetési osztály jellegét adományozta, Balassa Lajos dr. ócsai kir. közjegyző részére a kormányfőtanácsosi cím adományozásáról és Lázár Ferenc dr. budapesti kir. közjegyzőnek Budapest székesfőváros törvényhatósága részéről a felsőház tagjává történt ismételt megválasztásáról.

A kamarához a jelentés szerint összesen 1522 beadvány, illetve ügyirat érkezett. Ezek közül volt 34 panasz, amelyből hatot át tettek a fegyelmi bírósághoz és egy esetben éltek a birságotól való jogával. Az elmúlt évben a kamara összesen 14 választmányi ülést tartott.

A kamara területén működő közjegyzők ügyforgalmi és tevékenységi kimutatásai alapján az 1930. év adataival párhuzamosan egybeállított összesítő kimutatás a következő:

A bevezetések száma:	1930. év.	1931. év.
1. Ügykönyvbe	31.988	34.472
2. Óváskönyvbe	77.930	85.840
3. Kjö. lajstromba	37.541	40.220
4. Birói megbizások könyvébe	606	756
5. Másolatok, könyvkivonatok hitelesítési könyvébe	34.039	30.404
6. Fordítások könyvébe	1.500	1.312
7. Magánbeadványok könyvébe	3.991	3.156
Összesen	187.595	196.154

Ezekhez a statisztikai adatokhoz a jelentés megjegyzi, hogy bár azok számszerűleg némi emelkedést mutatnak ugyan, ha azonban tekintetbe vesszük, hogy az utóbbi években állandóan jelentős csökkenés volt s főleg ha nézzük az érdemleges ügyek statisztikáját, az 1931. évi kisarányú emelkedésnek semmi komoly jelentőséget sem lehet tulajdonítani. Figyelembe veendő még az is, hogy a Kjö. lajstrom számok nagy mennyisége ellenére az érdemleges hagyaték igen kevés s emellett rengeteg kezelési munkát kell a közjegyzőknek minden díj nélkül elvégezniök. Az

érdemleges örökösödési ügyek néhány közjegyzőnél való némi emelkedésének oka az, hogy az O. F. B. több esetben kimondta, hogy ha a juttatott ingatlan nincs is az örökhagyó nevében, akkor is annak hagyatékaként leltározni és tárgyalni kell. Mindaddig ugyanis a jegyzők ilyen esetekben a halálesetfelvételben az örökhagyót vagyontalannak tüntették fel. Sok ilyen hagyaték került az 1931. évben tárgyalásra s hasonlóan nagyobb számmal voltak még a hadikölcsön kötvényekből álló hagyatékok, amelyekben az eljárás a segélyezés céljából indult meg. Az utóbb hivatkozott hagyatékok minden esetben, az előbbieknél nagy részben ingyenesek voltak.

A magán beadványok, amelyek az érdemleges okiratoknak kísérői, évről-évre jelentős mértékben csökkennek. Az 1931. évi csökkenés 20%. Ez a körülmény is igazolja, hogy az ügykönyvbe való bevezetések túlnyomó része aláírás hitelesítés, amelyből a közjegyzőnek minimális jövedelme van; továbbá a házassági életközösség helyreállítása iránt való eljárásban kiállított tanúsítások is jelentősen emelik az ügykönyvi bevezetések számát, anélkül azonban, hogy jövedelem többletet is jelentenének, mivel ezeknek a tanúsításoknak a legnagyobb része szegényjogon díjtalan.

Az óvások kisebb arányú emelkedése sem jelent komoly jövedelem többletet mivel a díj 1-2% s tekintve, hogy az óváásra kerülő váltók java része alig haladja meg a 100—200 pengőt, a a díj a legtöbb esetben az irodai regie kiadásokat sem fedezi. Az óvások emelkedését különben a megromlott gazdasági és hitelviszonyok okozták, amelyek miatt a bankok a váltókat nem prolongálták. Mivel pedig új kölcsönöket sem folyósítanak, a bankok váltótárcája állandóan csökken s így lényeges csökkenés várható az óvásokban is, ami különben az 1932. év eddig elmúlt hónapjaiban be is következett.

A jelentés a továbbiakban az 5100/1931. M. E. számú rendelet okozta sérelmekről emlékezik meg, megállapítván, hogy annak 61. §-a új munkát és új terhet rótt a közjegyzőkre. Ezt a semmiféle díjazással sem járó újabb munkát, bár az igen nehéz és körülményes feladat elé állította a közjegyzőket, a kar azzal a kötelességtudással és áldozatkész mentalitással vállalta, amelylyel már eddig is rengeteg ingyenes munkát vállalt. Ez a munka nehéz amiatt a magyarázati lehetőség miatt is, hogy miért éppen a kis embert sújtja a birság, ha az illetéket le nem rója. Amellett súlyos következményei jelentkeznek a közjegyzők illeték kiszabási

tevékenységének abban is, hogy a laikusok minden felvilágosítás ellenére az illetéket a közjegyzői költséghez hozzászámítják. Ez előre látható volt, valamint az is, hogy a rendelet a közjegyzői díjak kifizetését megnehezíti, mivel az örökösök lerójják esetleg az illetéket, hogy a birságot elkerüljék, a közjegyzői díjak kifizetésére azonban már nincs pénzük. A rendelet különben sok kérdést hagy eldöntetlen, amelyekben az illeték jogi szakírók s a gyakorlati végrehajtást végző adóhivatalok sem tudnak eligazodni. De egyébként is különösen az illeték jogban most már valóban túl sok az egymásnak ellentmondó, bonyolult törvény és rendelet, amelyeket folyton toldoznak és foltoznak, úgy hogy mindenképpen indokolt volna a sokszor beigért illetékkódex mielőbbi magvalósítása. Az új illetékrendelet sérelmes intézkedései tárgyában különben a kamara is részletesen megokolt felterjesztést intézett az igazságügyminiszterhez.

A jelentés adatai szerint az elmúlt évben a kamara területén 3 új közjegyzői állást szerveztek Budafok, Kiskunfélegyháza és Kecskemét székhellyel. Örömmel emlékezik meg ezután a jelentés a közjegyzői nyugdíjintézetnek az elmúlt év folyamán történt megalakulásáról s bizalommal üdvözli az intézet megválasztott új vezetőségét. A kamara területén történt új állás betöltésekről megállapítja a jelentés, hogy egy áthelyezéstől eltekintve, az üres állásokra mind ügyvédek neveztek ki, ami állandóan felpanaszolt jogos sérelme nemcsak a közjegyző helyettesi karnak, hanem a közjegyzői intézménynek is. A jelentés szerint a kamara területén összesen 73 közjegyző és 42 helyettes működik, helyettesi jogosultsággal nem bíró jelölt pedig 12. Az országos egyesület Lillafüreden tartott vándorgyűléséről, majd a közlöny szerkesztőségében beállott változásról emlékezik meg a továbbiakban a jelentés s folytatólag foglalkozik az elég intenzív arányban jelentkező közjegyző-ellenes hangulattal.

Az utóbbi vonatkozásban indokolt nyomatékkal foglalt állást Pest-vármegye közigazgatási bizottságának az ellen az ismeretes határozata ellen, amely az igazságügyminiszterhez intézett feliratban a közjegyzői díjak leszállítását szorgalmazza. Az energikus tiltakozás után megjegyzi a jelentés, hogy valószínű az a feltevés, miszerint az indítványt tevő bizottsági tag is olyan felületes információkat szerzett be, amelyek a közjegyzők által kiszámítani kötelezett kincstári illetéket is a közjegyzői költséghez számítják s hogy továbbá az indítványtevőt valószínűleg befolyásolta a sok, látszó-

lag agyonterhelt hagyaték. A jelenleg érvényes értékelési szabályok mellett ugyanis lényegesen a forgalmi ár alatt értékelik az ingatlanokat s így többször megtörténik, hogy a passziva az aktívát felülhaladja, bár a hagyaték valójában aktív. A tárgyalási díj jelenlegi alapját a jelentés szerint megváltoztatni nem lehet, mivel díj leszállítás esetén a közjegyzők azokat a munkaerőket fizetni s irodai kiadásaik azonrészét fedezni nem tudják, amely munkaerőket éppen azért kellett alkalmazniok, illetve kiadásokat eszközölniök, mivel az újonnan alkotott törvények és rendeletek folytonosan újabb és újabb terheket raknak a közjegyzők vállaira anélkül, hogy ezek ellenében bármi megtérítésben részesülnének, nem is szólva a hasonló elbírálás alá eső s elég jelentős számú ingyenes hagyatékokról. Az ingatlanok értéke valósággal zuhan lefele, azonban a feltárási érték ennek ellenére sem éri el a tényleges értéket, annak alig felét teszi ki és ez ellen a jelenlegi viszonyok között a közjegyző mit sem tehet s kénytelen a leértékelt hagyaték után számítani a díjakat. Az alapidíjrendelet kelte óta olyan sok és súlyos munkával terhelték meg hagyatéki ügyekben minden ellenérték nélkül a közjegyzőket, hogy el is tekintve a hagyatéki vagyontártyak irreális értékelésétől, a díj leszállítás indokoltságát elfogadható érvekkel alátámasztani nem lehet.

Nyomatékosan tiltakozik a jelentés a jelenlegi bizonytalan időkre tekintettel az új állásszervezések ellen, állítván, hogy az egyes állások jövedelmei már is alig biztosítják az egzisztenciát. Ennek okai a jogügyleteknek s főleg a díjas hagyatékoknak nagymértvű csökkenése, az ingó és ingatlan vagyon értékének állandó hanyatlása, a közjegyzői költségek egyre fokozódó mérvű behajthatatlansága. A jelentés szerint különféle befolyások érvényesülnek, valósággal szövetkezetek alakulnak egy-egy közjegyzőség megosztására. Nem törődnek azzal, hogy egyes érdemes közjegyző egzisztenciáját tönkre teszik, azzal sem, hogy ezzel a magukét sem biztosítják, a főcél az, hogy a karba bejuthassanak s ha bejutnak, máris tele vannak panasszal és áthelyezés után szaladgálnak. Ezek ellen a törekvések ellen, amelyek a jelentés szerint egyenesen a közérdekbe és a jogbiztonságba ütköznek, az igazságügyminiszter védelmét kéri a további állásszervezések beszüntetésével.

A befejező részben a jelentés a helyettesek hosszú évek eredménytelen várakozásával előidézett, az elkeseredésre méltán okot szolgáltatató súlyos helyzetének megjavítása érdekében emel szót, megállapítván, hogy ez a reménytelen helyzet s az egyes irodák

gazdasági leromlása a helyettesek számának állandó csökkenésével jár, ami az elmúlt évben a budapesti kamaránál 18%₀ volt. A kinevezéseknél a helyettesek jogos igényeinek figyelembevételét kérve az igazságügyminisztertől, megállapítja végül a jelentés, hogy az az erkölcsi megszilárdulás, amelyen a közhitelesség ellen minden próbálkozás megtörik, csupán a közjegyzői pályán való hosszabb működés útján érhető el s hogy a pártatlanság, az összes felek érdekeinek egyenlő méltatása elsősorban a saját fél érdekeit szem előtt tartó ügyvédi pályán ritkán fejlődik ki.

Életbiztosítás figyelembevétele a kötelesrész szempontjából.

Irta: *Dr. Östör Lajos* soproni kir. közjegyző.

Fekete László dr. kartársunknak e címen megjelent értekezése egy nagyon aktuális és a közjegyzői gyakorlatot is sokszor érintő kérdést világított meg a szakértő biztos kezével. Nincs ennek a — magyar és külföldi irodalmat is felölelő — kitünő értekezésnek egyetlen megállapítása sem, amelyet jogi szempontból csak vitatni is lehetne, amikor tehát én annak végső konklúzióját fenntartás nélkül még sem merném elfogadni, — akkor nem tudós kartársunk megállapításainak helyességét és jogi igazságát vonom kétségbe, mindössze annak a szerény véleményemnek adok kifejezést, hogy családjogi vonatkozású kérdésekben nem szabad mindig a szigorú jog álláspontjára helyezkedni.

Ez a véleményem nem elszigetelt, — sőt ellenkezőleg a magyar joggyakorlatra támaszkodik. Láttuk az elmúlt időben, hogy a kuria sem alkalmazta a kötelesrészre vonatkozó eddigi jogszabályokat akkor, amikor ez az örökös szempontjából méltánytalannak mutatkozott volna. Örökjogunk szerint nem volt vitás az a szabály, hogy a kötelesrész fele az örökösnek s a kötelesrész készpénzben, a hagyatéknak az örökhagyó elhalálózásakor értéke után számítandó ki. Mégis akkor, amikor a hagyatéki vagyon a per során lényeges érték-csökkenést szenvedett, a kuria mindig eltért az elhalálózásakor érték alapulvételétől s a kötelesrészt az ítélet idejében fennálló érték szerint számította ki s felét vagy harmad-részét sem ítélte meg annak, ami a régi gyakorlat szerint járt volna.

Itt tehát a bírói gyakorlat eltért a szigorú jogtól az örökös javára; még pedig nem azért, mintha a kötelesrészre jogosított eljárása vagy mulasztása erre okot szolgáltatott volna, hiszen mulasztást legfeljebb az örökös követhetett el azzal, hogy a kötelesrészt az elhalálózásakor — amikor ezt saját károsodása nélkül tehetné volna — ki nem adta, — hanem eltért tisztán méltányosságból. Körülbelül ez a helyzet az életbiztosítási összegnél is. Kétségtelen, hogy jogi szempontból ez nem hagyatéknak, mert hagyatéknak Fekete dr. helyes megállapítása szerint csak a visszaváltási érték képezhet, amely felett az örökhagyó már rendelkezhetett, — kérdés azonban, hogy ezen szigorú jogszabály méltányos-e és alkalmazandó-e a kötelesrészre jogosítottal szemben?

Egy példa erre talán jobb feleletet ad, — mint az érvelés. Valaki, kinek nagy jövedelme van, házasságra lépésekor milliós életbiztosítást köt felesége javára. Úgy gondolkozik, hogy születendő gyermekeit hasonlóképp fogja majd biztosítani. — Ámde időközben jövedelme csökken s bár apró gyermekei vannak, újabb életbiztosítást kötni nem tud. Elhalálozik vagyon nélkül s kiskorú gyermekei apai örökség címén, mit sem követelhetnek, mert a kötvénynek még visszaváltási értéke nincs, vagy ha van is, alig több pár ezer pengőnél. Emellett a feleség kap millió pengőt. Ezt a konzekvenciát én elfogadni nem tudom, mert — ha az életbiztosítási összeg nem is hagyatéknak, — mégis csak az örökhagyó tevékenységének, cselekvésének eredménye, amely eredményben osztozni a gyermekek legalább a kötelesrész erejéig jogosultak.

Én tehát azt az ítéletet, mely szerint az életbiztosítási összeg a kötelesrész szempontjából egészen figyelembe veendő, — méltányosnak és igazságosnak tartom akkor is, ha nem is mondjuk ki, hogy az életbiztosítási összeg egészben hagyatéknak képez. Semmi nehézség sincs, ami Fekete dr. minden tekintetben helytálló megállapításával szemben is — ezt az eredményt lehetetlenné tehetné. Az örökhagyó által életében elajándékozott vagyon sem hagyatéknak, a kötelesrész szempontjából mégis számításba jön. Így lehetne ez az életbiztosításnál is. Bár hagyatéknak csak a visszaváltási érték, — de kötelesrész szempontjából az egész életbiztosítási összeg figyelembe veendő. Ez által senkin sérelem nem esik.

A kérdés érdemi részétől eltekintve, örömdetes a kuria ítélete azért, mert az életbiztosítási összeget — függetlenül attól,

hogy abból mi és mennyi a hagyaték, mi és mennyi fog kötelesrész alapjául számításba vétetni — a tárgyaló közjegyző most már nemcsak jogosan vonja be a tárgyalás alapjául szolgáló vagyonba, hanem kiskoriak érdekeltsége esetén ez egyenesen kötelessége lesz.

A gyámhatóságok helyesen kívánják meg, hogy mindazt, ami a kötelesrész szempontjából irányadó lehet — legyen az előre kapott érték v. életbiztosítási összeg — hivatalból tisztázni kell, nyilvánvaló tehát, hogy a tárgyaló közjegyző az életbiztosítási összeg után is (legalább a hagyatékot képező visszavásárlási érték után) díjat számíthat.

A költségekre vonatkozó eddigi bírói gyakorlat tehát akkor sem állhat meg, ha a Fekete dr. által említett kuriai ítélet nyomán az ügy érdemében nem alakulna ki egységes bírói gyakorlat.

—•—

Östör Lajos dr. kartársam e reflexioira a következőket kell megjegyezniem:

Hangsúlyozom — mert nem szeretném, ha e körül félreértés keletkeznék — hogy sehol sem mondtam azt, hogy akár az életbiztosítási összeg, akár a visszaváltási érték „*hagyatékot képez*“ vagy hogy „*hagyaték* csak a visszavásárlási érték“, hanem csak azt, hogy — akár egyik, akár másik — *a kötelesrész szempontjából számításba veendő*. Hiszen ha — akár egyik, akár másik — „*hagyaték*“ lenne, az az öröklés szabályai alá esnék s pedig kötelesrészes nem-létezése esetében is.

Ami az analogiaként felhozott azt az esetet illeti, hogy a kuria akkor, ha a hagyatéki vagyon a per során lényeges értékcsökkenést szenvedett, mindig (?) eltért az elhalálozáskori érték alapulvételétől s a kötelesrészt az ítélet idején fennálló érték szerint számította ki, — tudok én is oly kuriai határozatról (5690/1926), mely szerint „*minthogy a hagyatéki ingatlanoknak az örökhagyó halála idején volt magas forgalmi értéke még a pénzromlással függött össze s lényegesen meghaladta azok valóságos értékét*“ a kötelesrész összege leszállított, ez azonban — mint a határozat maga mondja — a pénzromlás okozta rendkívüli helyzet következménye s a korábbi jogszabályokkal szemben tulajdonképpen nem is ellentétes (e határozat u. i. csak a levegőre épített irrealis (coniuncturalis) értéket küszöböli ki s állítja helyébe a józan, való-

ságos értéket); a rendkívüli helyzet által indokolt ily döntések nem jelentenek azonban a „*régi gyakorlat*“-tal szembenálló új gyakorlatot, mert mint a kuria azóta is többször (9389/1926, 6140 1927. stb.) kimondta: „*a hagyatékhoz tartozó vagyontárgyak az örökhagyó halálakor fennállott értékben számítandók.*“

A felvetett kérdés elbírálásánál végül nem az a szempont irányadó, hogy a nem kötelesrészes oly vagyoni előnyhöz jut, mely az örökhagyó „*tevékenységének, cselekvéseinek eredménye*“, hanem oly vagyoni előnyhöz, mely ingyenes címen a hagyatékából *elvonatott* (megvolt az örökhagyó vagyonában, de onnan — persze az ő cselekvése eredményeként — ingyenesen kiesett.)

A tárgyalási díjakra vonatkozó észrevételt osztom, erre az én — tisztán anyagi jogi vonatkozású cikkemben nem tértem ki.

Fekete László dr.

Közlemények.

Széljegyzetek ahhoz a bizonyos közigazgatási bizottsági határozathoz.

Pest vármegye közigazgatási bizottsága április hó 14. napján tartott ülésén az elnöklő főispán megemlékezett azokról a kommentárokról, amelyekkel közjegyzői körökben a bizottság márciusi ülésén hozott azt a határozatát kísérték, amely szerint indokoltnak találják a közjegyzői díjak leszállítását az igazságügyminiszterhez intézendő fejtérjesztésben szorgalmazni. A főispán annak előrebocsátása mellett, hogy a bizottság tárgyalásait mindenkor a szigorú pártatlanság és tárgyilagosság vezeti, ami a sérelem tárgyává tehető oktan személyeskedést kizárja, — megállapította, hogy a bizottság határozata valóban igazságos és méltányos volt, mivel „*a közjegyzői díjak magasabbak, mint a háború előtt voltak*“ s majd ehhez a megállapításhoz hozzá fűzte, hogy „*amikor a tisztviselőknak úgyszólván napról-napra csökkentik fizetését s a tisztviselők minden hazafias áldozatot meghoznak, ugyanakkor a közjegyzőknek sincs semmi okuk személyeskedést látni egy olyan indítványban, amivel őket semmi sérelem sem érte.*“ Felszólalt az ülésen a határozat alapját képező indítványt előterjesztett bizottsági tag is, aki egy levelet olvasott fel, amelyben egy közjegyző állítólag nem egészen udvarias és tárgyilagos modorban vonta őt felelősségre

az indítványban foglaltakért. A felolvasott levelet az alispán elkérte azzal, hogy azt megtorló intézkedések fogantatása céljából az igazságügyminiszterhez fogják felterjeszteni.

A napilapok elég tendenciozus megjegyzéseivel kísért közlése szerint az ülésen a határozattal kapcsolatosan a fenti kijelentések hangzottak el. A történetek hű közlésének feltételezése mellett kénytelenek vagyunk a határozattal kapcsolatos újabb kijelentésekhez néhány rövid reflexiót fűzni.

Azt, hogy a közjegyzői díjak magasabbak, mint a háború előtt voltak, teljes határozottsággal állítani, annál kevésbé ex cathedra megállapítani nem igen lehet. Számszerűleg magasabbak ugyan a mai díjak, azonban a pénz vásárló erejének, vagyis belső értékeinek lényeges csökkenése az állandó díjaknál ezt a különbözetet nemcsak hogy kiegyenlíti, de a régi állandó díjakat belső értékben a mai díjakkal szemben lényegesen magasabbra emeli. Hogy a két legsűrűbb előfordulású állandó díj tekintetében huzzunk párhuzamot, a régi írásdíj 40 fillér volt a mostani 50 fillérrel szemben s a régi hitelesítési díj 60 fillér a mai 1 pengővel szemben. Nem kell túlságos pénzügyi zseniálítás annak megállapításához, hogy a békebeli 40 fillér a vásárló érték tekintetében jelentősen többet ért a mai 50 fillérnél, sőt még a 60 fillér is a mai 1 pengőnél. A százalékos díjaknál, ahol a pénz érték csökkenése a dolog természete szerint figyelembe nem vehető, elismerjük, hogy a díjtételek jelenleg magasabbak. Azonban a régi alacsonyabb díjakat a békeidők nagy forgalmának alapul vétele mellett és nagyobb területekkel bíró irodák részére állapították meg. Ezeket a díjtételeket a mai felaprózott és lecsökkent forgalmú irodáknál alkalmazni nem lehet, mivel ma olyan díjkitételek mellett a közjegyző a regie költséget sem keresné meg.

A főispán további nyilatkozata szerint még ő is mindig abban a naiv hitben van, mint a laikus közvélemény. Még mindig jámborul hiszi, hogy a gazdasági válság a közjegyzőket egyáltalában nem érinti. Hogy nekik semmi áldozatot nem kell hozniok, semmi szenvedést sem kell elviselniök s a nyomorgó ország testétől teljesen elkülönítve a boldog béke korszak minden gazdasági gyönyörűségei zavartalan élvezetében élnek a megcsonkított magyar globuson. A közigazgatási bizottság elnöki székéből talán mégsem illik ilyen naiv kijelentést tenni azzal a megcáfolatlan tényrel szemben, hogy a közjegyzők ügyforgalma a minimumra csökkent, egy béke korszak közjegyzőjének helyén

jelenleg legalább négy közjegyző működik s hogy immár nyomorgó közjegyzőkről is lehet beszélni, akik existenciális szükségleteiket is alig tudják előteremteni. A tárgyilagosság álláspontján talán teljes joggal lehet ezeket a gazdasági helyzetet lerontó tényezőket alapos és állandó közjegyzői fizetés csökkentésnek minősíteni.

Ugyancsak nem lehet tárgyilagossággal kijelentésnek sem minősíteni azt, mintha a közjegyzők érdektelenek volnának olyan törekvésekkel szemben, amelyek a különben is leromlott gazdasági helyzetük további leromlására alkalmasak. Az elnöki kijelentés szerint az nem jelenthet sérelmet a közjegyzőkre nézve, ha megcsappant jövedelmük további csökkentéséről tárgyalnak!

A tárgyilagosságot vindikáljuk azonban magunk részére is s ezért meg kell jegyeznünk, hogy egy ilyen indítvány vagy határozattal szemben való hivatalos állásfoglalásra az egyes közjegyzők kompetenciáját el nem ismerhetjük. Ott vannak a kar hivatalos testületei és szervei, hatóságok határozataival szemben való állásfoglalásra ők a hivatottak. Bármennyire tiszteletreméltó intenciók vezették is a saját személyében fellépő kartársat, ilyen kérdésekben és esetekben az egyéni akciót nem helyeselhetjük.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter *Imre* Domokos dr. debreceni kir. közjegyzőhelyettes az Olchváry László dr. áthelyezésével megüresedett nagykállói állásra, *Tápai* Károly dr. mezőcsáti kir. közjegyzőhelyettes a Scobarda Antal elhalálásával megüresedett mezőcsáti állásra kir. közjegyzőkké nevezte ki. Ahogyan állandóan kifogásoltuk az utóbbi idők kinevezési rendszerét, amely a pályán hosszú évek, sőt évtizedek óta kifogástalan szorgalom és munkássággal működő helyettesek mellőzésével a megüresedett állásokat a karon kívül álló, semmi közjegyzői gyakorlattal sem rendelkező, a közjegyzői etikával nem ismerős egyénekké töltötte be, mindig az objektív kritika elveit követvén; örömmel és némi megnyugvással veszünk tudomást ezekről az újabb kinevezésekről s jólesően reméljük, hogy az eddigi rendszer megváltoztatásával a karon kívül álló egyének kinevezésére csak akkor fog a sor kerülni, ha a helyettesi karban a kinevezésre érdemes egyének nincsenek.

Kitüntetés. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Gallus* Sándor dr. soproni kir. közjegyzőnek a közélet terén szerzett érdemei elismerésül a kormányfőtanácsosi címet adományozta.

Kamaraközi értekezlet. *Janits* Imre dr. a budapesti kamara elnöke az országos egyesület közgyűlését megelőző napon, május

hó 14-én délutánra kamaraközi értekezletet hívott össze, amelynek tárgya a díjrendelet egyes tételeinek újabb szabályozása tárgyában kiadott igazságügyminiszteri leirat lesz, amely tárgy különben az országos egyesület közgyűlésének napirendjén is szerepel. Itt jegyezzük meg, hogy ebben a tárgyban a budapesti kamara a debreceni kamara hasonló köriratának megfelelő köriratot intézett tagjaihoz, amelyben tőlük különböző, elég körülményes és súlyos munkát igénylő statisztikai adatokkal alátámasztani kívánt és kellően megokolt véleményt kér, hogy azok alapján módjában álljon a kamarának a kar egységes álláspontját kifejezésre juttató felterjesztést intézni az igazságügyminiszterhez. Bármennyire fontos és elismerésreméltó intenciók vezették is a kamarát a körirat szétküldésénél, éppen a kívánt statisztikai adatok összegyűjtésének súlyos nehézségeire tekintettel, e tekintetben a körirattól komoly eredményt alig várhat.

A közjegyzők működési köre örökösödési ügyekben.

A m. kir. igazságügyminiszternek 10.416/1932. I. M. szám alatt a kir. közjegyzőket az örökösödési ügyekben megillető működési kör megállapításáról szóló 15,500/1928. I. M. számú rendelet kiegészítése tárgyában a következő rendeletet adta ki: „Az ugyanegy járásbiróság területén működő több kir. közjegyzőt az örökösödési ügyekben megillető működési kör megállapítása tárgyában 1928. évi március hó 14-én kiadott 15,500/1928. I. M. számú (Igazságügyi Közlöny XXXVII. évf. 62. l.) rendelet 5. §-a a következő (hatodik) bekezdéssel egészített ki. (6) Ha az új kir. közjegyzői állás rendszeresítése folytán a kir. közjegyzők működési körét megállapító rendelkezés módosul, ez a módosítás csak az új állásra kinevezett vagy áthelyezett kir. közjegyző működésének megkezdése napjától (1874:XXXV. t.-c. 8, 12—15. §-ai) és csak az ezt a napot követő időben elhalt örökhagyók hagyatéki ügyeiben irányadó.“ A rendelet több ízben felmerült vitás kérdést intézett el. Volt ugyanis olyan álláspont is, amely a működés megkezdése napján még meg nem indított örökösödési ügyeket, arra való tekintet nélkül igényelte az új közjegyző részére, hogy az elhalálozás mikor történt.

A jegyzői magánmunkálatok. Nulla dies sine linea! A községi jegyzők szabadalmazott zugirászati tevékenysége olyan folyamatos támadásokat intéz a jogrendszer és a jogkereső közönség érdekei ellen, hogy ennek mindennap újabb és újabb dokumentumát tudja szolgáltatni. A szakkörök, a szaklapok a kérdést

állandóan nyilvántartják, a jogkereső közönség naponta fizeti a jog területére minden elméleti és gyakorlati készültség nélkül való kiruccanások állandó balsikereinek drága tandíját. Minden hiába! Az illetékesek mereven ragaszkodnak dédelgetett kedvenceikhez, akiket politikai szállítási ügyletekre ki tudnak használni s akiket ebből az okból bántani nem szabad. Inkább dőljön össze az egész jogrendszer, de a községi jegyzők magánmunkálati jogosítványának meg kell maradnia. Hogy újabb adatokkal szolgáljunk, a szabadszállítási községi jegyző egyszerűen kitörölte a magyar törvénytárból az 1886. évi VII. t.-c. 22. §-át, mely szerint házastársak között ingatlanvagyron átruházási szerződések érvényességéhez közjegyzői okirat szükséges. Ez évi február 23. napján ugyanis Magyar Sándor és neje Gyenes Rozália között ingatlan adásvételi szerződést, ugyanazon év és hó 15. napján pedig Marx Péter és neje Plankovics Hermin között ingatlan ajándékozási szerződést követett el. A szerződéseket benyújtotta bekebelezés végett a tkvi hatósághoz, ahonnan természetesen elutasító végzés kapcsán visszakapta azokat. Túlkönnyelmű naivitás volna annak feltételezése, hogy a jegyző a díjait előre ki ne fizettette volna. Viszont az is kétségtelen, hogy a feleknek az új közjegyzői okirat díját s az új bekebelezés költségeit is viselniük kell. Még jobb eset, ha az ügylet azonosságát igazolva, a felek a kétszeres illetékfizetés alól mentesülhetnek. Bár az ilyen jegyzői magánmunkálati elkövetmények szórványos előfordulással meg nem vádolhatók s az ezekkel okozott igen jelentős károsításokról minden szakértő embernek bőséges adatok állnak rendelkezésére, még sincsen tudomásunk arról, hogy Pest-Pilis-Solt-Kiskun-vármegye közigazgatási bizottsága, amely pedig újabban az általános állami jogrend és a szociális érdekek hivatott védelmezőjeként szerepel, éppen a kis embereket károsító jegyzői magánmunkálatokat megbélyegezte s a jogosítvány megvonását követelte volna.

Megjegyzés a Kepes-féle közjegyzői díjszabás III. kiadásához. A 2030/1932. M. E. számú rendeletben foglaltakra tekintettel a szerző ezúton kéri a kartársakat, hogy „Adásvételi szerződés“ címszó alattiak szövege után a 62-ik oldalon figyelmeztetőül beirassék: Az ingatlan eladásából származó nyereség után lerovandó az eladott ingatlant törvényes zálogjoggal terhelő külön jövedelemadó. (2030/1932. M. E. 13. §.) A Betűsoros illetékügyi utmutató elején, a 61-ik oldalon beirandó a következő szöveg: Az öröklési, ajándékozási, ingatlan vagyónátruházási illeték, illeték

egyenérték, a százalékos okirati és százalékos törvénykezési illeték után 20% pótlékot kell leróni mindott, hol a kincstárnak az illetékhez való joga 1932. április 30. után keletkezett. (2030/1932. M. E. 15. §.)

Rendeletek.

1.110/1932. M. E. sz. Az 1932. évet megelőző időből származó illeték-hátralékok kiegyenlítésénél adandó kivételes fizetési kedvezményekről.

34.261/1932. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengő értékre történő átszámításáról.

7.000/1932. I. M. sz. A földteherrendezés előmozdítására szükséges intézkedésekről szóló törvény életbeléptetése és végrehajtása tárgyában 1900/1931. M. E. szám kiadott rendelet V. fejezete 3. pontjának kiegészítése.

1600/1932. M. E. sz. A külföldi hitelezőkkel szemben fennálló tartozások tárgyában 6370/1931. M. E. szám alatt kibocsátott rendelet módosítása és kiegészítése.

1720/1932. M. E. sz. A külfölddel való fizetési forgalom ellenőrzéséről és szabályozásáról szóló 4500/1931 M. E. számú rendelet újabb módosítása.

10.416/1932. I. M. sz. A kir. közjegyzőket az örökösödési ügyekben megillető működési kör megállapításáról szóló 15.500/1928. I. M. számú rendelet kiegészítése.

Jogi és illetékügyi irodalmi szemle.

Polgári jog. (8. évf. 3. sz.) Vezető cikket e számba ifj. dr. Nagy Dezső írt az effektivitás kikötése című elég gyakorlati kérdésről. Dorogi Ervin dr. részvény novella tervezetét Messlényi Arthur dr. bírálja, cikkében arra a végső megállapításra jutván, hogy a részvényjogi reform sok nyugtalanságra okot adó ügye nyugvó pontra jutna, ha azt a tervezetnek alapulvételével oldanák meg. A Joggyakorlat, Jogélet és Jogirodalom állandó rovatok érdekes közleményei után a Közgazdaság és Pénzügy című mellékletben a kereskedelmi levelek feltételes illetékességéről olvashatunk szakszerű, tétéles összefoglalást. A füzet külön mellékleteként megjelent az Esettár is.

Magyar jogi szemle. (13. évf. 4. szám.) E szám önálló cikkirói Kenedy Géza dr., Egyed István dr., Halász Aladár dr., Markos Olivér dr., Gedeon Alajos dr. és Richter Béla dr. A szemle rovat közleményei után tudósítást van e számban, Avedik Félix dr. és Tihanyi Lajos dr. előadásairól. A magánjogi, perjogi, hiteljogi, büntetőjogi gyakorlat kérdéseivel a füzet négy külön melléklete foglalkozik.

Notariatzeitung. (12. évf. 3. sz.) A Csehszlovákiában működő német közjegyzők hivatalos lapjának legújabb száma a következő tartalommal jelent meg: Gesetzgebung und Recht in Leben Goethes. — Zur Kollisionskuratel im Bereiche des Verlassenschaftswesens. — Aus dem Kuriositätenkabinett der Notariatsgeschichte. — Zur Verjährung von Gefallsstrafen. — Erbverzicht zugunsten Dritter. Berichtigung. Entscheidungen des Obersten Verwaltungsgerichtes in Gebührenangelegenheiten. — Bücher und Zeitschriftenschau.

Ügyvédek lapja. (49. évf. 1. sz.) Egri Bónis Pál dr., Várkonyi Kálmán dr., Schäffer Adorján dr. külön cikkeit, a vegyes rovat közleményeit hozza e szaklap idei első száma.

Jogtudományi közlöny. (67. évf. 13—16. sz.) A 13. szám vezető helyén Goethe kolléga címen Berend Béla dr. cikket közli, amelyben a nagy német költő ügyvédkedésének eseményeivel foglalkozik. A hitelesítésről szóló törvényjavaslatot Lengyel Aurél dr. bírálja s Avedik Félix egy büntetőjogi szakkérdésről értekezik. A 14. szám. Ludvig Rezső dr. kuriai bíró nagyértékű fejtegetéseit közli az ági vagyronról. A 15. számba Nagy Antal táblabíró a gyermek törvénytelenítésére vonatkozó jogszabályokról írt terjedelmes cikket, a 16. szám vezető helyét a szerkesztő, Vámbéri Rusztém dr. foglalta le a törvények értelmezéséről írott cikkével, Guthi Sándor dr. a Fakultatív halott hamvasztás magyar jogi vonatkozásairól értekezik. Az egyes számok mellékleteként a Hiteljogi, Közigazgatás és Pénzügyjogi, Magánjogi és Büntetőjogi döntvénytárak egyes füzetei jelentek meg.

Illetékügyi közlöny. (7. évf. 4. sz.) A büntetőjogi bírósági eljárásban terovandó törvénykezési illetékek kérdését tárgyalja Avedik Félix dr., a magánhitelek kamat illetékéről pedig Erneyi Béla dr. értekezik. Hozza a továbbiakban e szám is a Szemle Joggyakorlat, Külföldi szemelvények, Irodalom, Fontos tudnivalók és Szerkesztői üzenetek című állandó rovatok érdekes közleményeit.

Adó és illetékjog.

Az új adó és illetékpótlékok.

(2030/1932. M. E. rendelet.)

I.

Az államháztartás egyensúlyának biztosítása szükségessé tette az állam részére új jövedelmi források felfakasztását. A magyar társadalom hősi küzdelmet folytat a háború, a trianoni béke és az intéző körök sokszor szerencsétlen gazdálkodására visszavezetendő államgazdasági és magángazdasági összeroppanás ellen. A közjegyzői kar átérzi és naponta átéli ezt a szörnyű, hősi küzdelmet és így súlyos aggodalommal veszi tudomásul az 1932. április 10-én kihirdetett, a Budapesti Közlönyben megjelent és e napon életbelépett 2030/1932. M. E. számú rendeletet. A rendelet eredményezni fogja még több adóalany megszűnését, ki fogja váltani a jól leplezendő adó és illetékcsalások sorozatát és ezzel a közmorál sülyedését, el fogja riasztani az ügyletet kötni szándékozó feleket a jogi forgalom egyenes útjának és eszközeinek használatától, sőt a jogügyletek számát fogja csökkenteni, ami végeredményében a kapcsolatos illetékek elmaradásával az állami jövedelmek csappanásához fog vezetni.

I. *Új egyenes adópótlékok.* (1—12. §.)

Házadó alá tartozó összes lakóházak és más állandó jellegű épületek után, az 1932. és 1933. évi kivetés alapjául szolgáló hasznóérték, illetve nyers házbérlőjövdelem 2·5 %-a rendkívüli pótlék címén az 1932. és 1933. év folyamán befizetendő. A pótlék a lakókra béremelés formájában sem hárítható át. (1. §.)

A társulati adó alanyai az 1932. évre megállapítandó társulati adónak 25 %-át rendkívüli pótlék címén kötelesek fizetni. (5—10. §.)

A jövedelemadó alanyai az 1932. évre megállapított jövedelemadó 30%-ának megfelelő összegű rendkívüli pótlékot tartoznak az 1932/1933. költségvetési évben fizetni. (11. §.)

A vagyonadó alanyai az 1932. évi vagyonadó 100 %%-ának megfelelő rendkívüli pótlékot tartoznak fizetni. (12. §.)

Fenti összes pótlékok után pótdót nem szabad kivetni.

II. *Ingtatlanok eladásából származó nyereség adója.* (13. §.)

1. Az ingatlanok eladásából származó nyereség után külön jövedelemadót kell fizetni, ha az ingatlan visszterhes szerződés alapján szereztetett meg és azt a szerző a vételtől számított öt éven belül adja el és pedig tekintet nélkül arra, hogy az eladó a jövedelemadónak alanya-e vagy sem.

2. Ha az adóköteles igazolja, hogy a vételártöbletet részben az ingatlanra fordított beruházásai és kiadásai révén érte el, ezeknek igazolt összege a nyereség megállapítása során levonandó.

3. Mentések ezen adó alól: a 2000 pengőt el nem érő nyereség, továbbá az altruista pénzintézetek, a Pénzintézeti Központ és az azok tagjai sorába tartozó intézetek és hitelszövetkezetek, valamint a biztosító társaságok azok után a nyereségek után, amelyeket valamely saját tulajdonukat képezett ingatlan eladása esetében értek el.

4. Az ingatlan eladása során elért nyereségek után, amennyiben a nyereség összege a 60.000 pengőt nem haladja túl, 10 %-os, amennyiben pedig a nyereség a 60.000 pengőt túlhaladja, a jövedelemadóról és vagyonadóról szóló 1927. évi 500 P. M. sz. hivatalos összeállítás 22. §-ában megállapított adótételnek megfelelő adót kell fizetni.

6. A földbirtokrendezés során fizetett ingatlan eldarabolási járulékot a külön jövedelemadóba be kell tudni.

7. Valamely ingatlan eladása esetében a nyereség kiszámításához szükséges adatokat az eladónak az adóhivatalnál azonnal

be kell vallania. Az adóhivatal a rendelkezésére álló adatok alapján a tényállás tisztázása után, az elért nyereséget megállapítja, a külön jövedelemadót kivetni és erről úgy az eladót, mint a vevőt fizetési meghagyással értesíti.

8. Ha az eladó az elért nyereség kiszámításához szükséges adatokat az adásvételi szerződés megkötését követő 30 napon belül be nem jelenti, az adóhivatal az illetékszabás során tudomására jutott adatok alapján a nyereséget hivatalból a szerzési és eladási ár különbözetében állapítja meg.

9. A fizetési meghagyás ellen az érdekeltek a pénzügyigazgatósághoz fellebbezéssel, ennek határozata ellen pedig a közig. bírósághoz panasszal élhetnek.

10. A külön jövedelemadót legkésőbb a fizetési meghagyás kézbesítését követő 15 napon belül kell befizetni.

11. Ezen határidő elmulasztása esetében az adóhivatal köteles az I. fokozaton (általa) megállapított külön adót és annak törvényes járulékait, az esetleges jogorvoslatra tekintet nélkül az eladott ingatlanon telekkönyvileg bekebelezettni.

12. A külön jövedelemadó azt az ingatlant, amelynek eladási ára után ki lett vetve, törvényes zálogjoggal terheli.

13. A külön jövedelemadó után semmiféle pótdó nem szedhető.

14. A jelen §. értelmében fizetendő külön jövedelemadó az 1932. évi április hó 30. után történt ingatlaneladások esetében elért nyereségek után vetendő ki. —

— Látjuk tehát, hogy egészen újfajta jövedelemadónemmel állunk szemben. Az adásvételi ügyleteknél rendkívüli figyelemmel kell reá lennünk. Úgy az eladónak, mint a vevőnek fontos érdeke fűződik annak pontos megállapításához, hogy az eladó mikor vette meg és mennyiért az általa eladni szándékolt ingatlant. Az illetékszabás végett való bejelentéskor azzal egyidejűleg, bélyegmentes beadványban a rendelet által megkivánt adatokat az adóhivatalnak bejelentjük. Gondoskodunk róla, hogy a vételárból a nyereség utáni külön jövedelemadó a kincstár részére visszatartassék és befizettessék, különösen ott, ahol eladónál más fedezetről nem bírnak tudomással. Fontos ez, mert a külön jövedelemadóra az eladott ingatlant törvényes zálogjog terheli.

Dr. Kepes János kir. közjegyző.

II.

A 2030 1932. M. E. rendelet 15. §-a az öröklési, ajándékozási és ingatlanvagyonátruházási illeték, — továbbá az illetékegyenérték, a százalékos okirati illeték és százalékos törvénykezési illeték után 20 % rendkívüli pótlék kirovását rendelte el, kimondván, hogy a rendelet a kihirdetés napján lép életbe, — mégis azt, néhány alább közlendő kivételtől eltekintve, csak azon esetben kell leróni, amelyben a kincstárnak az illetékhez való joga 1932. évi április hó 30. napja után keletkezett. —

A szokásos módon, az önmagában igen nagy horderejű rendelet néhány bekezdésben intézkedik s éppen azért kétségeket is hagyhat maga után, — miután azonban ez csak azzal járhat, hogy a járatlan fél ott is pótlékot ró le, ahol nem kell, gondot ez a kincstárnak nem jelent.

Nem kétséges ugyan, hogy mely illetékek értendők a pótlékkal lerovandók között, mégis a „százalékos okirati illeték“ megjelölést egy kis magyarázattal kísérhette volna a rendelet. Tény az, hogy az illetékjogi terminológia azon ügyletek illetékét, amelyek ingóra vonatkoznak okirati illetéknek nevezi s hogy ezen okirati illetékek a 68200/1927. M. E. rendelet meghozatala óta, az abban eszközölt felsorolás szerint, fokozatosból százalékosakká változtak át — mégis ez a megjelölés az érdekeltek igen széles s nem kellőképpen képzett rétegét tekintve, sok félreértésre adhat alkalmat. Igaz ugyan, hogy csak a kincstár javára s talán éppen ez az oka a magyarázat elmaradásának. — Végre is különbséget kellene tenni az okirati és százalékos illetékek között, mert okirati illeték az állandó illeték s százalékos illeték az ügyleti illeték. Nehezen lehet ugyanis a laikusnak megmagyarázni, hogy az ingóadásvétel után okirati illeték jár, míg az ingatlan adásvétel után vagyonátruházási illeték. — Helyesebb volna tehát addig is, amíg az annyiszor beigért illetékügyi kodex megjelenik, nem sajnálván a szót, minden egyes illetékügyi rendelkezést a legaprólékosabban megmagyarázni, esetleg az egyes illetéktételek felsorolásával.

A rendelet szerint tehát csupán azon okiratok, — helyesebben jogügyletek után kell pótlékot leróni, amelyek után százalékos illeték jár. Nem jár tehát az állandó összegű okirati illeték után s nem jár a fokozatos, de nem százalékos illeték után sem, — mint pl. a hagyatéktárgyalási, vagy árverési jegyzőkönyv után lerovandó illeték után. — Csupán ott lehet kétséges a mai mindenáron való illetékszerzés idején, — a pótlék kiszabása ahol,

mint az engedménynél, maximális illetéktétel van megállapítva, de az ennél kevesebb összegben járó illetéktétel százalékban van megállapítva. — Miután azonban ebben az esetben az illetéktétel tulajdonképpen állandó, ezért itt nézetem szerint pótlék fizetésének egyáltalában nincs helye.

Fontos kérdés itt, mikortól kell a pótlékot leróni. Általában akkor, amikor a kincstárnak az illetékhez való joga 1932. április hó 30. napja után keletkezett. E fogalom meghatározásnál követte a rendelet az 1920. XXXIV. törvénycikk terminológiáját. Az öröklési illetékhez való jog az örökhagyó halála után keletkezik (13. §.) Eszerint tehát az illetékpótlék csak azok után az örökségek után jár, ahol az örökhagyó 1932. április 30. napja után halt el. — Ajándékozással a jogügylet megkötése napján keletkezik az illetékhez való jog (14. §.) visszterhes vagyonátruházásnál a jogügylet megkötése napján (15. §.), haszonélvezettel terhelt ingyenes vagyonátruházásnál és öröklésnél a haszonélvezet megszűntekor (16. §.), feltételes szerzésnél a feltétel bekövetkeztekor (17. §.), illetve egyéb ügyleteknél az ügyletkötés napján hatósági jóváhagyás esetén pedig a jóváhagyás napján. — (III. díj. 16. §.)

A rendelet azonban a fenti bekezdésben irt elv alól kivételt is statuált, amely nagyjában azonos az 1920. XXXIV. t.-c. életbeléptetési rendelkezéseivel, — s amelynek lényege, hogy az illetékcsonkítóval szemben nem az 1932. április 30. napja az irányadó, hanem pótlékkal rovatik meg az 1932. évi április 30. napja előtt keletkezett örökség, ajándékozás s egyéb a rendeletben irt jogügylet után kiszabott illeték akkor, ha bélyegben kellett volna leróni, de annak lerovását elmulasztották s emiatt a hivatalos leletet 1932. április 30-ika után készítették.

Ugyancsak ki kell szabni a 20%-os pótlékot akkor is, ha a kincstár joga az illetékhez 1932. április 30. napja előtt keletkezett, de az illeték kiszabása miatti bejelentést az arra kötelezett fél késedelmesen tette meg s maga a bejelentés 1932. április 30-ika után történt és a bejelentési kötelezettség a felet terhelte s nem pl. a közjegyzőt, ha az okiratot közjegyző vette fel.

Az illetékpótlék lerovásának elmulasztása ugyanolyan hátrányos következményekkel bír, mint az alapilleték lerovásának elmulasztása.

Dr. Antalffy-Zsiros Aladár kir. közjegyzőhelyettes.

L a v i n a.

A lavinák úgy támadnak, hogy egy madár a hegycsúcs fölött röpül s elejt egy szalmaszálát. A szalmaszálra rátapad egy kis hócsomó, mely lefelé gördülve a hegy lábánál már akkorává válik, hogy zúgva, dörögve temet el házakat, életeket.

Az 1931. évi 5100. M. E. rendeletnek 61. §-a ilyen szalmaszál. Hatalmas madár szájából esett alá, a völgyben lakók hiába esengtek könyörögtek és jajveszékelték, hogy ne ejtse el, mert előre látták és érezték a veszélyt. A madár nem figyelt a völgy száanalomra méltó lakóira.

Az 50 pengőig terjedő illetéket a hagyatéki tárgyaláson le kell fizetniök a szerencsétlen örökösöknek, a kisembereknek, a nyomorultaknak, mert ellenesetben háromszorosan hajtják be rajtuk.

A legtöbb esetben természetesen nem képesek erre, elkeseredett kifakadásokkal illetik a törvényhozót, aki onnan akar vinni, ahol nincs, ahol a tárgyalási jegyzőkönyv 50 filléres bélyegére sem telik.

Eddig azonban a kérdés csupán illetékügyi jellegű volt.

Most a szalmaszálra igazságügyi hócsomók is tapadtak s a lavina irányt változtat.

Pestvármegye árvaszéke egyszerre több jóváhagyás végett felküldött hagyatéki ügyemet küldte vissza a következő határozattal:

„Amíg az örökösök az illetéket bélyegben le nem rójják, addig ne terjessze fel közjegyző úr jóváhagyás végett az iratokat.“

Tehát idejutottunk. A hirhedt 61. §. miatt megakad a hagyatéki eljárás gördülékenysége s a korszellem-követelte gyorsasága. Ahol kiskorú, gondnokolt, vagy méhmagzat van, abban a hagyatéki ügyben a befejezés ad graecas calendas van kitolva. A kiskorú, vagy gondnokolt, aki már egyszer tönkrement a hadikölcsönön, most nem szanálhatja magát, nem adhatja el birtoka egy részét, hogy a többit az árveréstől megmentse, nem vehet fel kölcsönt, hogy földjét megművelje, mert nincs a hagyatéki tárgyaláson ötven pengője, amiből az illetéket kiegyenlíthesse. A társtulajdonosok nem különíthetik el ingatlanukat, hogy adójuk is elkülönítve legyen fizethető s langyosodnak a birtokközösség megszüntetési és egyéb perek melegágyai.

Az ingatlanok beláthatatlan időkig az örökhatóságok nevéen maradnak, a telekkönyv szellemének megcsúfolására.

S tekintve, hogy a hagyatéki ügyek 85%-a gyámhatósági jóváhagyást igényel, a hagyatéki ügyek százai és ezrei fognak heverni a közjegyzői irodákban, amíg újra fel nem derül a nap a magyar mezők felett, vagy az élet zsvaját nem halló zöldasztalok felett ahol az ilyen rendeleteket hozzák.*

dr. Balassa Lajos
kir. közjegyző.

* A cikkben említett újabb, az örökösödési eljárást egyszerűsítő és gyorsító gyakorlatról magunk is tudomást szereztünk, — hozzá tehetjük — mérsékelt örömmujjongással. Az új gyakorlat különben elég erőszakolt magyarázatát jelenti az 5100/1931. M. E. rendelet 68. §. 7-ik bekezdésének, amely hatósági jóváhagyás alá eső jogügyletekről készült okiratokra vonatkozólag tartalmazza azt a rendelkezést, mely szerint az illeték leróvása nélkül a jóváhagyást megadni nem szabad. Ez a szakasz különben már a címe szerint is a közvetlen illetékfizetést szabályozta, viszont az öröklési illetékre vonatkozólag a közvetlen illetékfizetésről a 61. §. rendelkezést nem tartalmaz, csupán az 50 Pengőig bélyegjegyekben való leróvás kötelezettségét állapítja meg. A 68. §. 12. bekezdése kimond ugyan egy általános szabályt, mely szerint a közvetlen illetékfizetés minden vonatkozásban a bélyeggel való leróvással egy tekintet alá esik, véleményünk szerint azonban a fenti distinkciókra tekintettel ez nem lehet alapja annak a magyarázatnak, mintha a bélyeggel való leróvás elmulasztása miatt a gyámhatóságok a hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvek jóváhagyását megtagadni jogosultak volnának.

Álláspontunk helyességét igazolja az is, hogy tudomásunk szerint a gyámhatóságok gyakorlata eddig ilyen esetekben a jóváhagyást nem is tagadta meg. A rendelet életbeléptetése után fél évvel Pest vármegye vállalkozott erre az úttörő szerepre, ami által megállapíthatjuk talán azt is, hogy a rendelet intenciói ellenére az örökösödési ügyek lebonyolítását elég súlyos komplikációk elé állítja.

Az 1894: XVI. t. c. az esetek csekély részétől eltekintve kötelező rendelkezéseket tartalmaz az örökösödési díjazás lefolytatására. Hogy lehet azonban ilyen gyámhatósági gyakorlat mellett az örökösödési ügyeket befejezni? Hol maradjanak addig az iratok, amíg a felek az illetéket lerójják, ha egyáltalában hajlandók lesznek leróni? A gyámhatóság az iratokat visszaküldi a közjegyzőhöz, a közjegyző azonban a maga részéről az eljárást befejezte, ő tehát az iratokat magánál nem tarthatja. Nem marad tehát más hátra, mint-hogy beterjeszti azokat a hagyatéki bírósághoz, ahol egy elég súlyos nyilvántartási probléma vetődik fel eltekintve attól, hogy az ügyek tényleges befejezése vagy elodázódik, vagy egyszerűen lehetetlenné válik. Ez az ultima ratio, vagyis az iratoknak a hagyatéki bírósághoz való beterjesztése felel meg a budapesti központi kir. járásbíróság hagyatéki referensei álláspontjának annak ellenére is, hogy a bélyegleróvása esetén az iratok újabb elég körülményes vándorlása következik be.

Vajjon számoltak-e mindezzel a rendelet megalkotói s ha nem, amit valószínűnek tartunk, fenntarthatónak tartják-e a rendelet antisocialis és ilyen súlyos bonyodalmakat előidéző intézkedéseit?

Szerk.

Illetékjogi határozatok.

1. A haszonélvezeti jog fenntartása mellett visszteher ellenében történt ingatlanszerzés után kiszabott vételi illetékre nézve az illeték befizetésének felfüggesztése jogosan nem igényelhető. (Közig. bir. 166. sz. jogegységi megállapodás.)
2. A haszonélvezeti jog után járó örökösödési illeték kiszabásánál a hagyatéki terhet le lehet vonni. (Közig. bir. 161. sz. jogegységi megállapodás.)
3. Abban az esetben, ha szerződő felek az ingatlanra vonatkozó vételi joggal (optio) nem élnek, az ingatlanvagyon átruházási illeték helyett ingó vétel utáni okirati (jelenleg 2%) illeték jár.
4. A közigazgatási bíróságnak joggyakorlata szerint a tulajdonjognak és haszonélvezeti jognak együttes megszerzése esetében a törvényszerű 5%-os ingatlan átruházási illetéken felüli további illeték követelésnek helye nincs. (Közig. bir. 23.579/1930.)
5. Az özvegyi haszonélvezetnek évjáradékra történt átváltoztatása esetén, ha a járadék nem törvényes pénzértékben van megállapítva, a vagyónátruházási illetéket évenként a tényleg teljesített járandóságok mindenkori tényleges értékének alapulvételével kell kiszabni.
6. A hagyományost a hagyaték illetékkiszabás végett való bejelentése iránt kötelezettség nem terheli. (Közig. bir. 12,139/1929.)
7. Az örökös terhelő adósságot hagyatéki teherként figyelembe venni akkor sem lehet, ha az örökös adósságáért az örökagyót kezesség terhelte. (Közig. bir. 13,759/1929.)
8. Hozományi követelésnek a hagyatékból ingatlannal való kielégítése 5%-os ingatlan vagyon átruházási illeték alá esik. (Közig. bir. 903/1930.)
9. Hozomány tulajdonjogának fenntartása irásbafoglalás nélkül nem bizonyíték arra nézve, hogy a hozomány nem tárgya a hozományt kapó hagyatékának (Közig. bir. 20,809/1930.)
10. Az a körülmény, hogy a haszonélvezeti jog telekkönyvi biztosítása nem köttetett ki, nem akadályozza annak, hogy az illeték a N. jegyzékben nyilvántartassék. (Közig. bir. 15,722/1930.)
11. A béke évekből származó hozományi követelést az illeték alap megállapításánál át lehet értékelni. (Közig. bir. 682/1928.)
12. Özvegyi haszonélvezetnek évjáradékra való átváltoztatása esetén, ha a járadék nem törvényes pénzértékben, hanem más módon van megállapítva, a vagyónátruházási illetéket évenként a megelőző évben tényleg teljesített szolgáltatás törvényes pénzértékben kifejezett összege után a teljesítéskor fennálló érték alapján kell kiszabni. (Közig. bir. 1733. sz. elvi jelentőségű határozat.)

292. **Csakis budapesti közjegyzői vagy ügyvédi irodában délutáni állást, vagy otthoni írógép munkát keres kitűnően gépelő perfect közjegyzősegédnő, akinek budapesti közjegyzői irodában állandó délelőtti állása van. — Címe a kiadóban „Gyors munkás“ jelige alatt.**

293. **23 éves ügyvédi s rövid közjegyzőhelyettesi gyakorlattal** lehetőleg budapesti irodában helyettesi állást keres dr. Tar Béla, Budapest IX. Lónyai-ucca 15. 1/5.

295. **Fővárosi ügyvéd 26 éves gyakorlattal** Budapesten, vagy a főváros közvelein vidékén helyettesi állást keres. Cím a kiadóban.

298. **Perfekt közjegyző segédnő 12 évi praxissal, hagyatéki, telekkönyvi ügyekben önálló, közjegyzői iroda vezetésére képes, kitűnő, pedáns írógépelő — elsőrendű könyvelő, azonnali belépésre is — igen szerény fizetéssel állást keres. Cím a kiadóban „Két munkaerő“ jelige alatt.**

299. **Vérbeli fiatal közjegyzőhelyettes, elhalt kir. közjegyző fia, 7 évi közjegyzői irodai, ebből több mint 4 évi jelölti és helyettesi gyakorlattal, lehetőleg Budapesten, vagy nagyobb vidéki városban helyettesi állást keres. Iroda önálló vezetését vállalja. Szíves megkereséseket „Abszolút munkaerő“ jeligére a kiadóhivatalba kér.**

300. **Régi helyettes, teljes gyakorlattal, a rossz gazdasági viszonyokra tekintettel mérsékelt igénnyel irodát keres. Felvétel iránt való megkeresést a kiadóhivatal továbbítja.**

301. **Közjegyzőhelyettes két évet meghaladó gyakorlattal, német nyelvjogosítvánnyal, állást keres, lehetőleg Budapesten. Munkabíró, több nyelvet beszél. „Szerény igények“ jeligére a kiadóba.**

302. **Nyugalmazott telekkönyvvezető 32 évi telekkönyvi gyakorlattal alkalmazást keres közjegyzői irodában. Szíves ajánlatokat „Plank Ferenc nyug. telekkönyvvezető, Jászapáti“ címre kér.**

303. **Július végére esetleg azonnalra állandó helyettesi állást keresek Budapesten, vagy vidéken, 3 évi helyettesi és azonfelül ügyvédi és árvaszéki joggyakorlatom van. Iroda teljesen önálló vezetését is vállalom. Dr. Dospoly Dezső men. árvsz. ülnök kir. közj. h. Szeged Leszner-tér 6.**

A lappal valamint az állásbetöltéssel kapcsolatos levelek, közlemények stb. a felelős szerkesztő címére (Budapest, VII., Thököly-út 95.) küldendők

Apróhirdetés egyszeri közzétételének díja:

Alkalmazottat keresőknek 2.— P.
Alkalmazást keresőknek 1.— P.